

Oceny roku 2021

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Wymiar osobisty i rodzinny.....	1
Zakłady pracy	4
Polska.....	6
Świat.....	8

Od 1984 roku regularnie prosimy respondentów o ocenę mijającego roku dla naszego kraju. Od roku 1986 dołączyliśmy pytania o wymiar osobisty i rodzinny, a także o to, jaki był mijający rok w odniesieniu do zakładów pracy respondentów oraz ogólnie do całego świata. Omawiany sondaż z serii „Aktualne problemy i wydarzenia” został przeprowadzony w pierwszej połowie grudnia na reprezentatywnej, imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców kraju (wylosowanej z rejestru PESEL), w ramach procedury mixed-mode (ze względu na stan epidemii respondenci mogli wybierać spośród trzech metod badania: wywiadu bezpośredniego z udziałem ankietera, wywiadu telefonicznego albo samodzielnego wypełnienia ankiety internetowej)¹.

WYMIAR OSOBISTY I RODZINNY

Ponad połowa badanych (55,2%) oceniła, że rok 2021 – generalnie rzecz biorąc – był dla nich osobiście dobry, co stanowi o 4,9 punktu procentowego więcej niż w przypadku ocen roku 2020. Warto jednak zaznaczyć, iż w porównaniu z poprzednim rokiem znacząco przybyło osób, które oceniają mijający rok zaledwie jako „dość dobry” (wzrost z 17,1% do 20,8%, czyli o 3,7 punktu procentowego), natomiast ocen bardzo dobrych i dobrych przybyło tylko nieznacznie. Wzrósł też odsetek twierdzących, że mijający rok był dla nich osobiście „ani dobry, ani zły” (wzrost z 27,7% do 31,1%, czyli o 3,4 punktu procentowego), natomiast wyraźnie mniej jest ocen negatywnych (spadek z 21,4% do 13,1%, czyli o 8,3 punktu procentowego). W stosunku do poprzedniego roku spośród ocen negatywnych najbardziej (o 4,7 punktu procentowego) ubyło opinii, iż mijający rok był dla badanych „raczej zły”, natomiast tylko nieznacznie spadły odsetki deklarujących, że był „zły” lub „bardzo zły”. Mimo iż w drugim roku pandemii COVID-19 ubyło ocen negatywnych, a przybyło pozytywnych, to

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (380) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

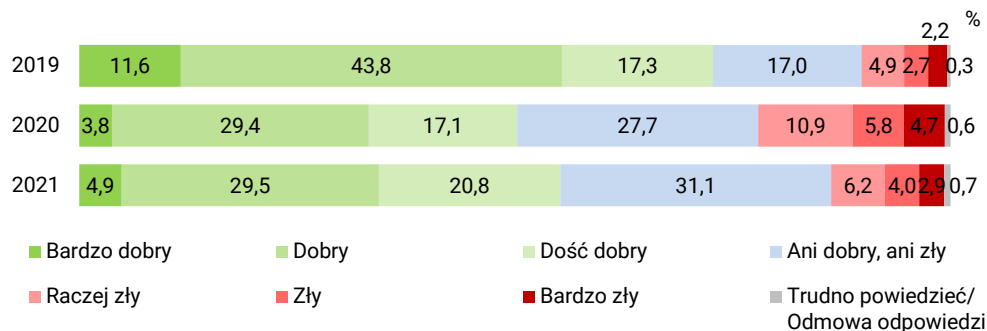
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 29 listopada do 12 grudnia 2021 roku na próbie liczącej 1063 osoby (w tym: 47,0% metodą CAPI, 35,7% – CATI i 17,3% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

generalnie oceny roku 2021 w odniesieniu do osobistych losów badanych są znacznie gorsze niż formułowane pod koniec 2019, który był pod tym względem najlepiej oceniany w całej historii naszych badań, czyli od 1986 roku.

CBOS

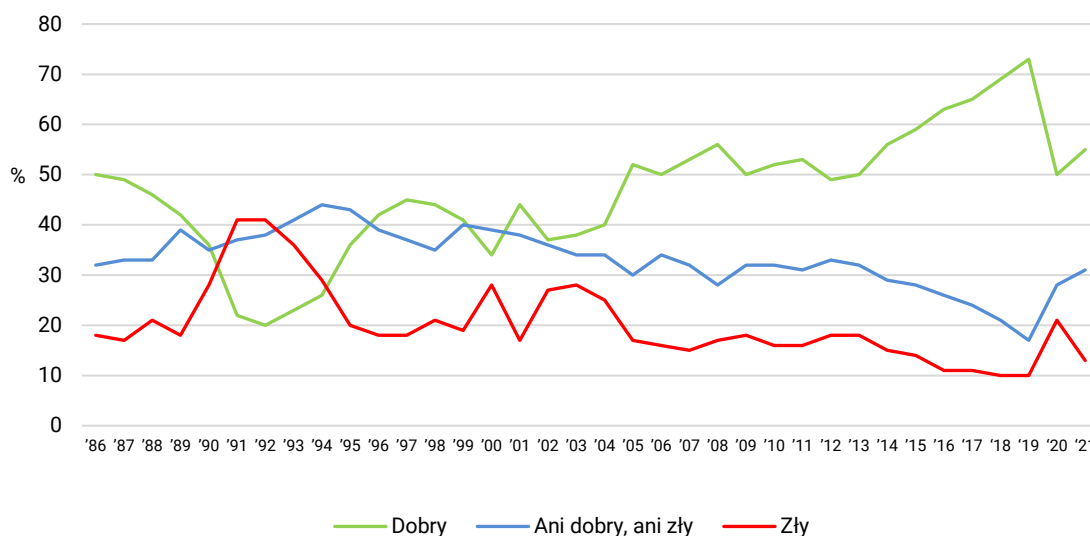
RYS. 1. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla Pana(i) osobiście?

Rok 2020 w wymiarze osobistym był oceniany przez dorosłych Polaków znacznie gorzej niż lata 2014-2019. Tegoroczna niewielka poprawa ocen mijającego roku spowodowała, że wróciły one do poziomu notowanego pod koniec roku 2014.

CBOS

RYS. 2. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, mijający rok* dla Pana(i) osobiście?

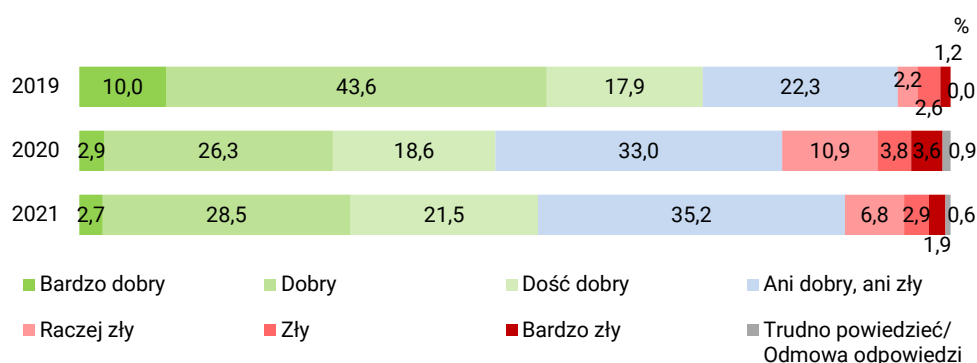
* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7. Pominięto „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

W odniesieniu do własnej rodziny również ponad połowa badanych (52,7%) oceniła mijający rok, najogólniej rzecz biorąc, pozytywnie. W porównaniu z rokiem 2020 ocen pozytywnych jest znacznie więcej (wzrost o 4,9 punktu procentowego), ale nie przybyło ocen bardzo dobrych, a więcej jest

jedynie dobrych i dość dobrych. Nieznacznie więcej ankietowanych niż poprzednio stwierdziło, że mijający rok był dla ich rodziny – najogólniej rzecz biorąc – „ani dobry, ani zły” (wzrost z 33,0% do 35,2%, czyli o 2,2 punktu procentowego). Także w tym przypadku ubyło ocen negatywnych (spadek z 18,3% do 11,6%, czyli o 6,7 punktu procentowego), przy czym najbardziej zmniejszył się odsetek uważających, że mijający rok był dla ich rodziny „raczej zły”. Mimo iż oceny roku 2021 są lepsze niż roku 2020, to i tak są dużo słabsze niż w rekordowo dobrym roku 2019.

CBOS

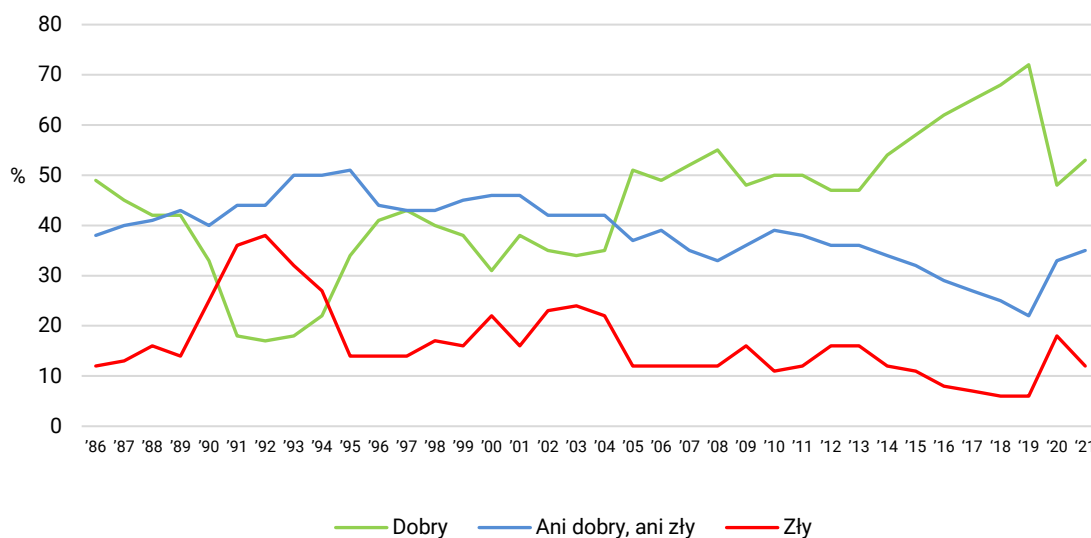
RYS. 3. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla Pana(i) rodziny?

Rok 2020 był dla polskich rodzin, generalnie rzecz biorąc, gorszy niż lata 2014–2019, a oceny roku 2021, tak jak w przypadku wymiaru osobistego, powróciły do poziomu z roku 2014.

CBOS

RYS. 4. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, mijający rok* dla Pana(i) rodziny?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7. Pominięto „Trudno powiedzieć” i odmowy odpowiedzi

Wielozmiennowe analizy statystyczne² pokazują, że – tak jak w poprzednich latach – oceny mijającego roku w wymiarze osobistym i rodzinnym różnicuje przede wszystkim postrzeganie przez badanych warunków materialnych własnych gospodarstw domowych (zob. tabele aneksowe 1 i 2). Co dość oczywiste, im większe zadowolenie z sytuacji materialnej, tym więcej pozytywnych ocen ubiegłego roku, a mniej opinii negatywnych, i odwrotnie – im gorsze oceny własnych warunków materialnych, tym więcej deklaracji, iż rok 2021 – najogólniej rzecz biorąc – dla samych respondentów oraz dla ich rodzin był zły. W szczególności większość badanych źle oceniających materialne warunki swojego gospodarstwa domowego uważa rok 2021 za zły dla siebie i dla swojej rodziny (odpowiednio 62% i 52%), a większość oceniających je pozytywnie uważa ten rok za dobry (odpowiednio 74% i 72%). Istotną rolę odgrywają także deklarowane dochody *per capita* w gospodarstwach domowych respondentów, przy czym warto zwrócić uwagę, iż na tle pozostałych wysokim odsetkiem ocen pozytywnych wyróżniają się badani, których gospodarstwa dysponują miesięcznie w przeliczeniu na osobę kwotą co najmniej 3 000 zł (64% z nich uważa rok 2021 za dobry dla siebie, a 65% dla rodziny).

Co ciekawe, zmienną istotnie różnicującą oceny roku 2021 w wymiarze osobistym i rodzinnym są także deklarowane przez badanych poglądy polityczne. Najlepiej mijający rok oceniają badani o poglądach prawicowych (63% z nich uznaje go za dobry dla siebie, a 61% dla swojej rodziny), a wraz z przesuwaniem się sympatii w lewą stronę sceny politycznej mniej jest ocen pozytywnych, a więcej negatywnych. W efekcie wśród osób o poglądach lewicowych oceny pozytywne są w mniejszości (tylko 46% z nich uznaje rok 2021 za dobry dla siebie, a 43% dla swojej rodziny).

ZAKŁADY PRACY

Ankietowani pracujący zarobkowo, choćby w niepełnym wymiarze, oceniali także, jaki był wpływający rok dla ich zakładów pracy. Większość (57,7%) pracujących zarobkowo uznała rok 2021 za – najogólniej rzecz biorąc – dobry dla ich zakładów pracy. Ocen pozytywnych jest w tym roku znacznie więcej niż w odniesieniu do roku 2020 (wzrost o 6,9 punktu procentowego), w największym stopniu przybyło jednak respondentów uznających mijający rok za „dość dobry” (wzrost o 3,9 punktu procentowego), a tylko minimalnie więcej jest ocen dobrych i bardzo dobrych. Nieznacznie więcej niż przed rokiem jest też oceniających, że mijający rok był „ani dobry, ani zły” (wzrost z 26,0% do 27,1%, czyli o 1,1 punktu procentowego). Wyraźnie ubyło natomiast ocen negatywnych (spadek z 20,0% do 11,9%, czyli o 8,1 punktu procentowego). Spadek odsetka ocen negatywnych mijającego roku w odniesieniu do zakładów pracy dotyczy wszystkich trzech ich stopni. Choć najbardziej (o 3,6 punktu procentowego) ubyło ocen „raczej zły”, to warto też zwrócić uwagę, iż odsetek ocen „bardzo zły”

---

² Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

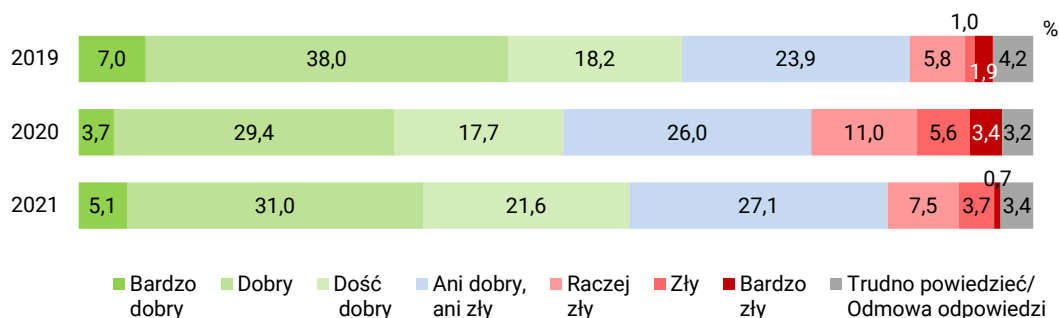

spadł do 0,7% (od roku 2020 spadek o 2,7 punktu procentowego) i jest obecnie nieznacznie niższy niż w roku 2019, czyli przed pandemią COVID-19.

CBOS

RYS. 5. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla Pana(i) zakładu pracy?

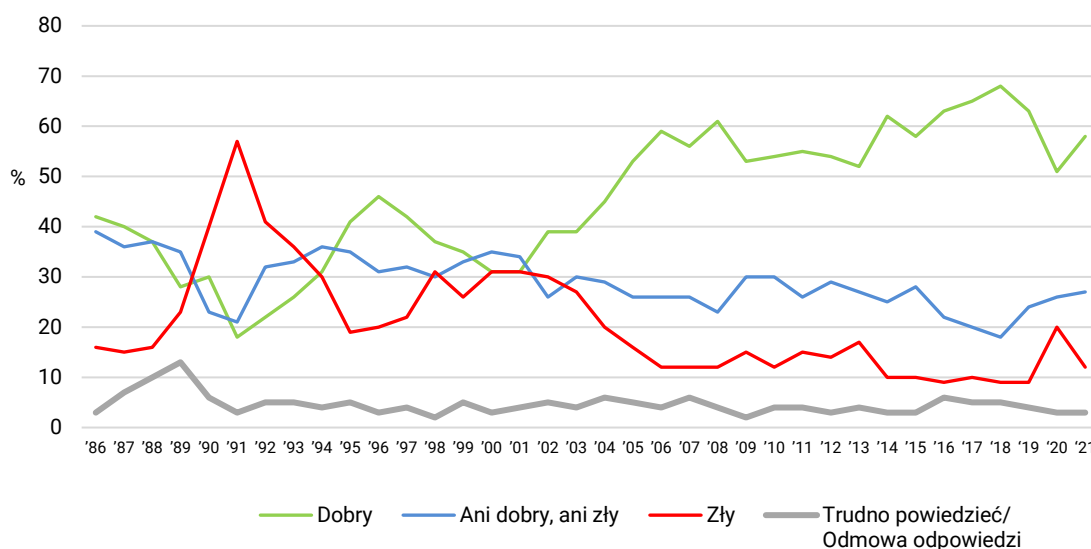
ODPOWIEDZI PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO

Mimo iż również w odniesieniu do zakładów pracy oceny roku 2020 były znacznie gorsze niż w roku poprzednim i generalnie gorsze niż w całym okresie po roku 2004, to ich spadek w stosunku do roku 2019 był mniejszy niż w przypadku wymiaru osobistego i rodzinnego. Tegoroczna wyraźna poprawa ocen spowodowała, że wróciły one do poziomu z roku 2015.

CBOS

RYS. 6. Jaki był mijający rok* dla Pana(i) zakładu pracy**?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7.

** Odpowiadali tylko pracujący zarobkowo

Tak jak w przypadku sytuacji osobistej i rodziny, kluczowe znaczenie dla oceny roku 2021 dla zakładu pracy respondenta ma ocena warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego. Pracujący zarobkowo badani dobrze oceniający warunki materialne swoich gospodarstw domowych w zdecydowanej większości (69%) uważają, że – najogólniej rzecz biorąc – rok 2021 był dobry dla ich zakładów pracy. Wraz ze spadkiem ocen własnych warunków materialnych spada odsetek ocen pozytywnych i rośnie odsetek ocen negatywnych. Nieliczni pracujący żyjący w złych warunkach najczęściej (45%) 2021 rok w odniesieniu do swojego zakładu pracy oceniają źle, a tylko niespełna co piąty z nich (18%) ocenia go dobrze. Ponadto także w tym przypadku oceny wyraźnie różnicują deklarowane poglądy polityczne – im są one bliższe prawej strony sceny politycznej, tym wyższy jest odsetek ocen pozytywnych (od 55% wśród osób o poglądach lewicowych do 66% wśród identyfikujących się z prawicą). Warto też dodać, iż mijający rok w odniesieniu do sytuacji w swoich zakładach pracy znacznie lepiej oceniają mężczyźni niż kobiety (zob. tabelę aneksową 3).

Biorąc pod uwagę typ własności zakładów pracy, zauważyć można, iż rok 2021 najlepiej oceniają pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem (63% ocenia go pozytywnie, a tylko 9% negatywnie). Najwięcej ocen negatywnych jest wśród pracujących w spółkach właścicieli prywatnych i państwa oraz w grupie pracowników instytucji publicznych, urzędów lub zakładów całkowicie państwowych, samorządowych, w tym także w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa (odpowiednio 17% i 16%). Natomiast najmniej ocen pozytywnych (42%) odnotowaliśmy wśród pracujących w prywatnych gospodarstwach rolnych (w tej grupie najczęstsza ocena to „ani dobry, ani zły” – 46%). Warto też dodać, iż – w porównaniu z ubiegłym rokiem³ – najmniejsza poprawa ocen nastąpiła w grupie pracowników instytucji publicznych, urzędów lub zakładów całkowicie państwowych, samorządowych, w tym także w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa, a więc tych, wśród których w ubiegłym roku oceny pogorszyły się najmniej.

POLSKA

Większość (56,1%) badanych uważa, że mijający rok – najogólniej rzecz biorąc – był zły dla Polski. W porównaniu z poprzednim rokiem ocen negatywnych jest nieco mniej (spadek o 3,3 punktu procentowego), przy czym ubyło respondentów, którzy oceniają, że był on „zły” bądź „bardzo zły” dla naszego kraju (łącznie spadek o 5,5 punktu procentowego), a jednocześnie nieznacznie przybyło oceniających mijający rok tylko jako „raczej zły” (wzrost o 2,2 punktu procentowego). W porównaniu z poprzednim rokiem nieznacznie przybyło ocen pozytywnych (wzrost z 16,7% do 18,9%, czyli o 2,2 punktu procentowego). Badani wystawiający pozytywne oceny roku 2021 w odniesieniu do Polski na ogół twierdzą, że był on „dobry” (9,7%) lub „dość dobry” (8,2%), a tylko co setny (1,0%)

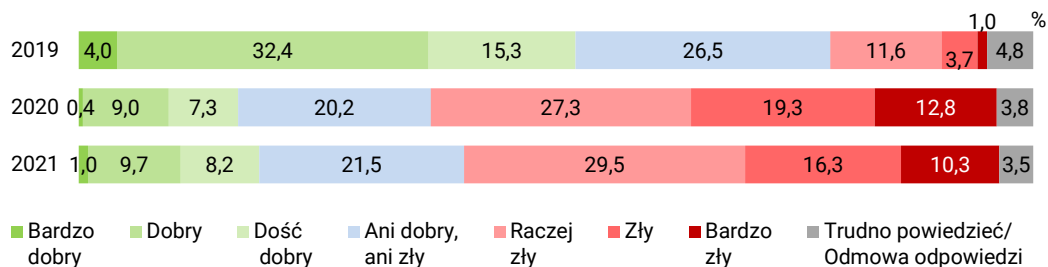
---

³ Zob. komunikat CBOS „Jaki był rok 2020?”, grudzień 2020 (oprac. B. Badora).

uważa go za „bardzo dobry”. Nieznacznie więcej ankietowanych niż przed rokiem uważa mijający rok za „ani dobry, ani zły” dla Polski (wzrost z 20,2% do 21,5%, czyli o 1,3 punktu procentowego).

CBOS

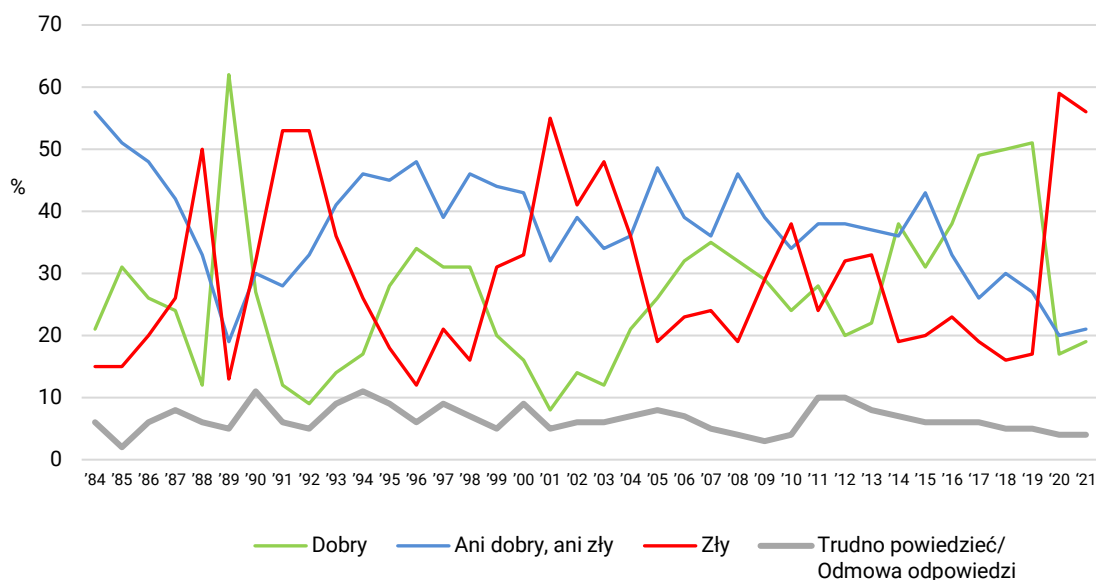
RYS. 7. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla Polski?

Oceny roku 2020 w odniesieniu do Polski były najgorsze z notowanych przez nas w okresie od 1984 roku. W roku 2021 nastąpiła tylko minimalna poprawa i w efekcie jest on – w opinii badanych – drugim najgorszym rokiem dla Polski w całej historii naszych badań.

CBOS

RYS. 8. Jaki był mijający rok* dla Polski?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

Z wielozmiennowych analiz statystycznych wynika, iż oceny roku 2021 w odniesieniu do Polski są jeszcze bardziej upolityczone niż ich wymiar osobisty i zawodowy, gdyż główną rolę odgrywają tu afiliacje polityczne, a zmienne charakteryzujące badanych pod względem demograficznym

i społecznym przesuwają się na dalszy plan. Przykładem odmiennego postrzegania mijającego roku przez badanych o innych sympatiach politycznych jest zróżnicowanie jego ocen w zależności od deklarowanych poglądów na osi lewica-centrum-prawica. Relatywnie najlepiej rok 2021 w odniesieniu do Polski wypada w opinii badanych deklarujących poglądy prawicowe, z których nieznacznie więcej ocenia go pozytywnie niż negatywnie (37% wobec 36%). Wśród pozostałych respondentów dominują oceny negatywne, a najgorzej mijający rok w odniesieniu do naszego kraju oceniają identyfikujący się z lewicą (6% ocen pozytywnych i 82% negatywnych). O światopoglądowym zróżnicowaniu opinii świadczy też ich związek z deklaracjami dotyczącymi praktyk religijnych – im są one częstsze, tym więcej ocen pozytywnych, a mniej negatywnych (zob. tabelę aneksową 4). Warto przypomnieć, iż podobne zróżnicowanie ocen odnotowywaliśmy także w poprzednich latach.

Zmienną społeczno-demograficzną, która najbardziej różnicuje opinie badanych o tym, jakim rokiem dla Polski był 2021, jest wiek. Badani poniżej 45 roku życia w większości (i znacznie częściej niż starsi ankietowani) oceniają go negatywnie, przy czym szczególnie krytyczne są osoby z grup wiekowych 25-34 lata (74% ocen negatywnych i 8% pozytywnych) oraz 18-24 lata (70% ocen negatywnych i 4% pozytywnych), a najmniej ocen negatywnych i najwięcej pozytywnych jest w grupie wiekowej 65+ (38% wobec 32%) – zob. tabelę aneksową 4.

Opinie o roku 2021 w odniesieniu do Polski wiążą się też z oceną własnych warunków materialnych. Mimo iż we wszystkich wyróżnionych grupach dominują oceny negatywne, to badani uważający materialne warunki swoich gospodarstw domowych za dobre mijający rok oceniają znacznie lepiej niż pozostali (24% z nich ocenia, że był on dla Polski dobry, a 50% – że zły). Ponadto znacznie częściej rok 2021 w odniesieniu do kraju pozytywnie oceniają mężczyźni niż kobiety (23% wobec 15%).

Kolejną zmienną istotnie różnicującą oceny jest wykształcenie – im wyższy jego poziom, tym gorsze oceny roku 2021 w odniesieniu do Polski. Szczególnie na tle pozostałych badanych wyróżniają się respondenci z wyższym wykształceniem, z których aż 72% uważa, że rok 2021 – ogólnie rzecz biorąc – był zły dla Polski, a zaledwie 11% uznało go za dobry.

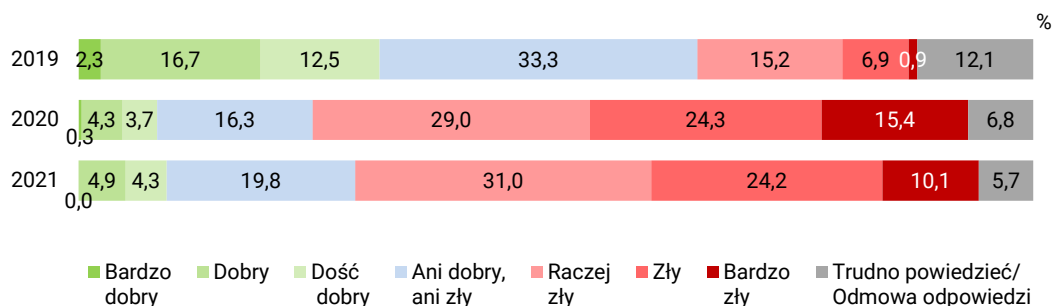
ŚWIAT

Blisko dwie trzecie (65,3%) badanych uważa, że rok 2021 – najogólniej rzecz biorąc – był dla świata zły. Oceny roku w wymiarze globalnym są zatem jeszcze gorsze niż w odniesieniu jedynie do Polski. W porównaniu z poprzednim rokiem ocen negatywnych jednak minimalnie ubyło (spadek o 3,4 punktu procentowego), przy czym znacząco spadł odsetek ocen „bardzo złych” (spadek z 15,4% do 10,1%, czyli o 5,3 punktu procentowego), a nieznacznie więcej niż poprzednio jest ocen „raczej złych” (wzrost z 29,0% do 31,0, czyli o 2 punkty procentowe). Rok 2021 w odniesieniu do świata częściej niż poprzedni oceniany jest jako „ani dobry, ani zły” (wzrost z 16,3% do 19,8%, czyli o 3,5 punktu procentowego). Nieznacznie więcej jest też ocen pozytywnych (wzrost z 8,3% do 9,2%, czyli o 0,9

punktu procentowego). Wśród ocen pozytywnych dominują „dobre” (4,9%) i „dość dobre” (4,3%), a tylko jednostkowo pojawiły się „bardzo dobre”.

CBOS

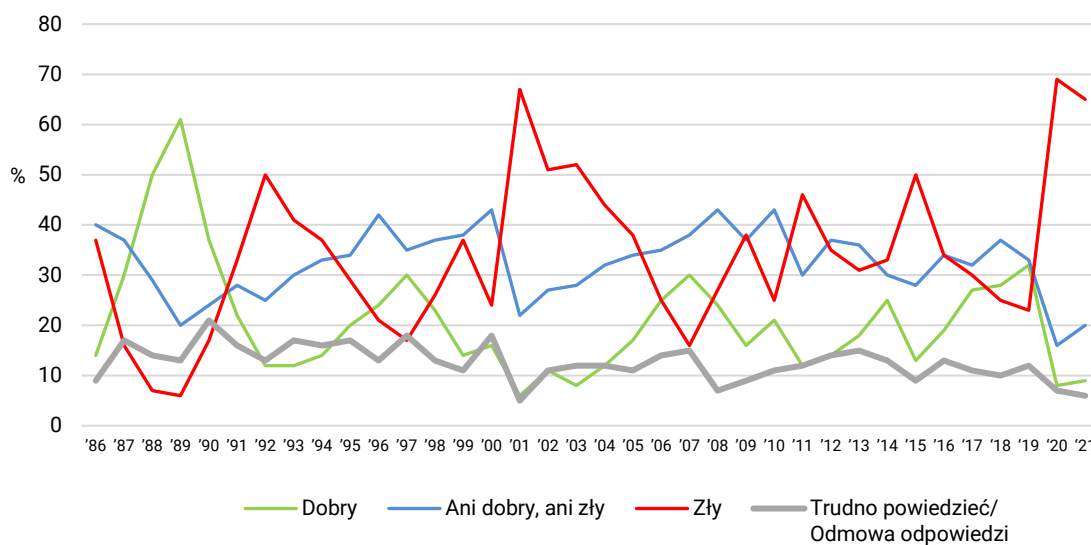
RYS. 9. Jaki był, najogólniej rzecz biorąc, [...] rok dla świata?

Oceny roku 2020 w wymiarze globalnym były najgorsze od roku 1986. Rok 2021 oceniony został przez Polaków minimalnie lepiej niż poprzedni i tym samym jest trzecim najgorzej ocenianym rokiem w całej 36-letniej historii naszych badań (gorzej oceniane były tylko lata 2020 i 2001).

CBOS

RYS. 10. Jaki był mijający rok* dla świata?

* Badani oceniali miniony rok według 7-stopniowej skali: 1 – bardzo dobry, 2 – dobry, 3 – dość dobry, 4 – ani dobry, ani zły, 5 – raczej zły, 6 – zły, 7 – bardzo zły. „Dobry” – suma odpowiedzi od 1 do 3; „Zły” – suma odpowiedzi od 5 do 7

Oceny mijającego roku w odniesieniu do świata różnicują przede wszystkim deklarowane poglądy polityczne. Mimo iż we wszystkich wyróżnionych grupach większość badanych uważa, że – najogólniej rzecz biorąc – rok 2021 był dla świata zły, to znacznie lepiej niż pozostali oceniają go badani deklarujących poglądy prawicowe, z których 16% uważa go za dobry, a 53% za zły. Im bliżej lewego krańca osi lewica-centrum-prawica badani lokują swoje poglądy, tym większą przewagę mają

oceny negatywne. O światopoglądowym zróżnicowaniu opinii na ten temat świadczy też ich związek z deklarowaną częstością praktyk religijnych – im są one częstsze, tym więcej ocen pozytywnych, a mniej negatywnych (zob. tabelę aneksową 5).

Zmienną społeczno-demograficzną, która najbardziej różnicuje opinie badanych o tym, jakim rokiem w wymiarze globalnym był rok 2021, jest wiek. Badani poniżej 45 roku życia w większości i znacznie częściej niż starsi oceniają go negatywnie, przy czym szczególnie krytyczne są osoby z grupy wiekowej 25-34 lata (84% ocen negatywnych i zaledwie 3% pozytywnych), a najmniej ocen negatywnych i najwięcej pozytywnych jest w grupie 65+ (14% wobec 49%). Oceny mijającego roku w odniesieniu do świata różnicuje też wykształcenie badanych – im wyższy jego poziom, tym bardziej negatywny odbiór sytuacji na świecie. Na tle pozostałych badanych szczególnym krytycyzmem wyróżniają się osoby z wyższym wykształceniem, z których cztery piąte (80%) uznało rok 2021 za zły dla świata, a tylko 4% oceniło go pozytywnie (zob. tabelę aneksową 5).

Oceny roku 2021 są nieco lepsze niż wyrażane pod koniec roku 2020, ale znacznie gorsze niż notowane w ostatnich kilku latach przed pandemią COVID-19. Podobnie jak w poprzednich latach oceny w odniesieniu do Polski i świata są istotnie gorsze niż w sferze prywatnej i zawodowej. Postrzeganie mijającego roku nawet w wymiarze prywatnym istotnie różnicują deklarowane przez badanych poglądy polityczne, przy czym najlepiej we wszystkich aspektach oceniają go osoby identyfikujące się z prawicą. Postrzeganie roku 2021 w odniesieniu do losów własnych, rodziny, zakładów pracy i Polski wiąże się też z deklaracjami dotyczącymi warunków materialnych gospodarstw domowych – lepsze oceny własnej sytuacji materialnej sprzyjają lepszym ocenom mijającego roku. Warto też dodać, iż w odniesieniu do Polski i świata są one generalnie znacznie gorsze wśród respondentów młodszych (w szczególności tych z grupy wiekowej 18-34 lata) niż starszych. Negatywnymi ocenami roku 2021 w wymiarze krajowym i globalnym wyróżniają się też badani z wyższym wykształceniem.

Opracowała

Barbara Badora